

Bernt Brekke Arkitekter AS
Postboks 284
1851 MYSEN

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

21/4401 - 8 / CECBERGS

25.05.2022

Gbnr 298/4 og 298/53 - Dalveien - Arealoverføring - Tillatelse til tiltak og dispensasjon

Tiltak: Arealoverføring
Byggested: Gbnr: 298/4
Tiltakshaver: Siren Aas Sandtorp

Vi viser til søknad mottatt 04.06.2021.

Søknaden er behandlet etter plan og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 (heretter pbl) med tilhørende forskrifter.

Delegasjonshjemmel: «Politisk reglement» vedtatt 09.10.2019 i saksnr 15/19, endret 30.10.2019 i saksnr 28/19 og administrativt 10.01.2020, samt «Ansvar og myndighet for ansatte i Indre Østfold kommune» vedtatt 04.09.2019.

Delegasjonssak nr.: 424/22

Vedtak:

1. Indre Østfold kommune gir tillatelse til arealoverføring som omsøkt fra gbnr 298/4 til gbnr 298/53, jf. plan- og bygningsloven §§ 20-1 og 26-1.
2. Kommunen gir dispensasjon fra kommuneplanbestemmelse § 4.1 og kommuneplanbestemmelse § 4.3 bokstav f. nr. 3, 4 og 6, jf. pbl § 11-6, jf § 19-2.

Tillatelse og dispensasjon gis med følgende vilkår:

- Dyrket mark skal ikke være en del av gbnr 298/53.
- Bebyggelse på eiendommen skal plasseres minimum 10 meter fra dyrket mark.
- Eiendommen kan kun bebygges med én stk enebolig og én stk garasje til boligen. Garasjen skal underordne seg boligen. Det kan også oppføres eventuelle andre mindre bygninger med tilknytning til eneboligen, som drivhus, «lekestue» og liknende.
- Samlet bebygd areal(BYA) på eiendommen skal ikke overstige 300 m².

Er oppmålingsforretning ikke rekvirert etter lov om eigedsregistrering innen 3 år etter at tillatelsen til fradeling ble gitt, eller dersom matrikkelføring vil være i strid med lov om eigedsregistrering, faller tillatelsen til fradeling bort, jf. plan- og bygningslova § 21-9 (4).

Tiltakshaver skal påse at tiltaket blir gjennomført i samsvar med gjeldende lov med tilhørende bestemmelser, og tillatelser i tiltaket. Det er tiltakshavers ansvar å sette seg inn i alle relevante bestemmelser for tiltaket. Intet arbeid må utføres utover det som er omfattet av tillatelsen.

Tiltaket

Arealoverføring

Tillatelsen er gitt på grunnlag av:

1. Situasjonsplan «Vedlegg 3» mottatt 15.03.2022

Saksgang/historikk

Søknad om tillatelse til tiltak kom inn til kommunen 04.06.2021. Søknaden manglet noe av den dokumentasjon som er nødvendig i henhold til pbl § 21-2 og byggesaksforskriften SAK10 § 5-4. Komplette søknad kom inn 15.03.2022.

Naboforhold og andres kommentarer

Det er foretatt nabovarsling i samsvar med bestemmelsene i pbl § 21-3. Ingen merknader er registrert i saken.

Uttalelser fra andre myndigheter/behandling etter andre lovverk

Ikke relevant.

Plangrunnlag

Arealet som skal overføres er uregulert og omfattes av kommuneplan Eidsberg 2015-2027 (PlanID 0125201601) og arealformål boligbebyggelse. Tiltaket er i strid med krav om reguleringsplan før tiltak kan finne sted i kommuneplanbestemmelse § 4.1. Tiltaket er også i strid med byggegrense til dyrket mark, byggegrense mot vann og mot naturlig utfartsåre/sti til naturområder i kommuneplanbestemmelse § 4.3 bokstav f. nr. 3, 4 og 6. Søknad om dispensasjon fra bestemmelsene foreligger og behandles i eget avsnitt nedenfor.

Vei og adkomst

Eiendommen gbnr 298/53 var frem til 2010 bebygd med enebolig. Det foreligger veirett for eiendommen over 298/48. Gbnr 298/48 ligger inntil den private veien «Dalveien» som omfattes av arealformål samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur – underformål «adkomstvei» i kommuneplanens arealdel. Veien er adkomstvei for 15 boliger. Bygningsmyndigheten vurderer det slik at denne veien er åpen for alminnelig ferdsel og anser adkomsten som sikret, jf. pbl § 27-4. Det presiseres at bygningsmyndighetens vurdering ikke er bindende avgjørende for det privatrettslige forholdet.

Dersom tiltakshaver ønsker å tinglyse veirett ved oppmåling er det ikke skjema krav, men skjema utarbeidet av Kartverket kan benyttes for å være sikker på at nødvendig opplysninger som kreves for tinglysing er med. Skjemaet finnes her: <https://www.kartverket.no/globalassets/eiendom/skjema/erklaering-om->

[rettighet_bokm.pdf](#). Veiledning om hvordan man fyller ut skjema «Erklæring om rettighet» finnes her: <https://www.kartverket.no/eiendom/skjema/erklaring-om-rettighet-i-fast-eiendom>

Uteoppholdsareal og parkeringsløsninger

Det er tilstrekkelig uteoppholdsarealer og arealer til parkering på begge eiendommer.

Tomteplassering og avgrensning

Kommunen godkjenner tiltakets plassering som vist på innsendt situasjonsplan «Vedlegg 3», mottatt 15.03.2022, jf. pbl § 29-4, 1. ledd, 1. punktum. Plasseringsangivelser gitt i lov eller plan er å forstå som absolutte begrensninger.

Sikkerhet mot fare

Det foreligger ingen kjent fare for ras, flom eller skred på eiendommen.

Forholdet til utvalgte naturtyper

Det er ingen kjente registreringer av utvalgte naturtyper eller prioriterte arter på eiendommen.

Vann og avløp

Hjemmelshaver bekrefter at det skal etableres privat vannforsyning og privat avløpsanlegg på gbnr 298/53. Det ble gitt utslippstillatelse for enebolig på eiendommen den 16.03.1983. Det må foreligge ny utslippstillatelse for ny renseløsning før det kan gis tillatelse til tiltak for oppføring av bolig på eiendommen.

Forhold til automatisk fredede kulturminner

Dersom det under anleggsarbeider treffes på automatisk fredete kulturminner, eksempelvis i form av helleristninger, brent leire, keramikk, flint, groper med trekull og/eller brent stein etc., skal arbeidet øyeblikkelig stanses og Fylkeskonservatoren varsles, jf. Lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, (Kulturminneloven) § 8.

Dispensasjoner

Omsøkte tiltak er i strid med krav om reguleringsplan før tiltak kan finne sted i kommuneplanbestemmelse § 4.1. Tiltaket er også i strid med byggegrense til dyrket mark, byggegrense mot vann og naturlig utfartsåre/sti til naturområder i kommuneplanbestemmelse § 4.3 bokstav f. nr. 3, 4 og 6.

Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser i eller i medhold av plan- og bygningsloven etter skriftlig søknad. De ulike planer og bestemmelser i planer har som oftest blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess. Det skal derfor ikke være en kurant sak å fravike disse. Dette også for at planens hovedformål som overordnet informasjons- og beslutningsgrunnlag ikke skal undergraves. Det kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler.

Plan- og bygningsloven § 19-2 andre ledd inneholder to kumulative vilkår som begge må være oppfylt for at dispensasjon kan innvilges.

1. For det første er det en forutsetning for å kunne gi dispensasjon etter pbl § 19-2 at hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller

regionale interesser, ikke blir vesentlig tilsidesatt, jf. pbl § 19-2 andre ledd, første punktum.

2. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering, jf. pbl § 19-2 andre ledd, andre punktum.

Vurdering punkt 1:

Plankrav i kommuneplanbestemmelse § 4.1

Hensyn bak et generelt plankrav er å sikre en helhetlig, hensiktsmessig og overordnet vurdering av hvordan et område skal benyttes, utformes eller bevares for å sikre effektiv og bærekraftig bruk av arealer og bygninger. En helhetlig planlegging vil ha utslagsgivende betydning for områdets endelige utforming og karakter, som igjen vil ha innvirkning på områdets og omkringliggende områders bo- og bygningskvalitet. En etappevis utbygging av et område uten reguleringsplan med bestemmelser om blant annet tillatt utnyttelse, byggegrenser, utforming av bygninger, grøntområder og områder for nødvendig infrastruktur, vil kunne gi uheldig utslag for området som helhet. En slik utbygging kan også vanskeliggjøre utbyggingen av de delene av området som blir stående ubebygd til slutt. Videre må et plankrav sees i sammenheng med eventuelle krav til konsekvensutredning, risiko- og sårbarhetsanalyse, samt virkningene tiltaket kan ha for miljøet, området og samfunnet ellers. Det går frem av forarbeidene til plan- og bygningsloven, Ot.prp.nr. 32 (2007-2008) s. 242 at det ikke skal være en kurant sak å fravike vedtatte planer, da de ulike planer og bestemmelser i planer som oftest har blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess. Vedtatte planer har vært på høring hos berørte statlige og regionale myndigheter og gir dermed også uttrykk for en samordnet vedtatt arealbruk, hvor offentlighet og medvirkning skal ha vært ivaretatt under planprosessen.

Det søkes i denne saken om dispensasjon fra plankravet for arealoverføring til eksisterende eiendom gbnr 298/53. Det går frem av søknaden at eiendommen skal benyttes til boligformål og bebygges med bolig og garasje. Eiendommen og arealet som søkes overført ligger vest i enden av en klynge av boligbebyggelse med syv eksisterende boliger. Frem til omtrent 2010 var eiendommen bebygd med enebolig med tillatelse til oppføring den 19.11.1985. Eiendommen er nå ubebygd.

Etter bygningsmyndighetens vurdering vil tiltaket og oppføring av ny bolig ikke innebære en vanskeliggjøring av videre utbygging av utbyggingsområdet det tilhører. Eksisterende adkomstvei «Dalveien» er tatt inn i kommuneplanen som adkomstvei, og det er ikke behov for etablering av ny infrastruktur utenfor eiendommen. Tiltaket omfattes ikke av behov for ny reguleringsplan etter pbl § 12-1 tredje ledd i seg selv, og omfattes ikke av krav til konsekvensutredning. Kommuneplanen har for øvrig lite detaljerte bestemmelser om utformingen av boligbebyggelsen, og bygningsmyndigheten finner derfor at hensynet bak plankravet kan bli vesentlig tilsidesatt, dersom ny enebolig med tilhørende bygninger er lite tilpasset området og eksisterende bebyggelse. Dersom det settes vilkår for størrelser og utforming for ny boligbebyggelse på eiendommen mener bygningsmyndigheten at hensynene bak bestemmelsen likevel ikke blir vesentlig tilsidesatt.

Bygningsmyndigheten har etter dette kommet frem til at hensynene bak plankravet ikke settes vesentlig tilside i dette tilfellet dersom det settes vilkår som nevnt.

Byggegrense langs dyrket mark

Hensyn bak bestemmelsen om at eiendommer hvor det kan tillates spredt boligbebyggelse skal ligge mer enn 50 meter fra dyrket mark er de interessekonflikter som kan oppstå mellom bruk til boligformål og landbruksdriften knyttet til dyrket mark. Bonden trenger snu- og manøvreringsarealer til landbruksutstyret, i tillegg kan landbruksdriften medføre støy, støv og lukt som beboere på en boligeiendom ikke ønsker. Støy, støv og lukt kan også påvirke bokvaliteten på boligeiendommen.

Eksisterende eiendom gbnr 298/53 ligger i dag med sørvestre hjørne inntil dyrket mark, slik at eiendommen kommer ikke nærmere dyrket mark etter omsøkt arealoverføring, men den vil grense til dyrket mark med en lengde på ca 100 meter. Omtrent halvparten av denne lengden vil ikke kunne bebygges grunnet dens form, men trolig kun benyttes til intern vei/adkomst. Bygningsmyndigheten finner at dersom det sette vilkår om en avstand fra eneboligen til dyrket mark på minimum 10 meter vil ikke hensynene bak bestemmelsen settes vesentlig tilside. Støy, støv og lukt forbundet med landbruksdriften vil være forbigående og kun i kortere perioder av året hvor de forskjellige faser av dyrkingen pågår.

Bygningsmyndigheten har etter dette kommet frem til at hensynene bak byggegrensen til dyrket mark ikke settes vesentlig tilside i dette tilfellet dersom det settes vilkår som nevnt.

Byggegrense langs vann og naturlig utfartsåre/sti til naturområder

Hensyn bak bestemmelsene er å bevare eksisterende natur- og vegetasjonsforhold. Dette for å fremme bærekraftig bruk av naturressursene, bevare naturmangfoldet og i all hovedsak bevare landskapsbildet og naturlig vegetasjon. Vannkanten skal i utgangspunktet holdes ubebygd. Landskapet, naturen og vegetasjon skal bevares for å sikre at naturens egne prosesser ivaretas, samt for at naturen både nå og i fremtiden skal kunne gi grunnlag for menneskers helse og trivsel. Allmennhetens ferdselsmuligheter i henhold til lov om friluftslivet av 28 juni 1957 nr. 16 skal bevares slik at naturen og området kan benyttes for utøvelse av friluftsliv.

Området nord for eiendommen gbnr 298/53 som den registrerte stien går over er registrert som «friluftslivområde», Kvilleråsen – Røyås ID 48. Til området står følgende: «*Skogsområde med noen turstier. I området ligger det skytebaner med tilhørende sikkerhetssoner for Mysen Pistollag og Eidsberg skytterlag. Dette innebærer begrensinger når det gjelder annen bruk av områdene inntil skytebanene.*».

Det går frem av historiske flyfoto at den registrerte stien trolig er etablert en gang etter 2010. Tidligere enebolig på eiendommen var plassert med en avstand på ca 8 meter til dyrket mark vest for eiendommen. Arealet mellom dyrket mark og den tidligere eneboligen kunne på den tiden neppe defineres som innmark eller utmark hvor allmennheten har ferdselsrett, jf. friluftslivloven § 3a. Friluftslivområdet har flere mulige adkomstveier i nærheten av denne eiendommen, blant annet en adkomst nordover, omtrent 500 meter i gangavstand vestover og deretter nord langs «Dalveien». Bygningsmyndigheten finner derfor at hensynene bak bestemmelsen settes til side i dette tilfellet, men ikke vesentlig, da det finnes flere naturlige og mulige adkomster til området like i nærheten.

Eiendommen vil ligge ca 7 meter fra et lite tjern på nordsiden. Tjernet er på det bredeste ca 24 meter. Den korteste avstanden til tjernet vil være den samme både før og etter tiltaket, da det er eksisterende areal tilhørende gbnr 298/53 som ligger nærmest tjernet. Bygningsmyndigheten finner at hensynene bak bestemmelsen ikke blir vesentlig tilsidesatt i dette tilfellet og viser til vurderingene ovenfor.

Plan- og bygningslovens formålsbestemmelse fremhever blant annet hensyn om bærekraftig utvikling, samordning av statlige, regionale og kommunale oppgaver, forsvarlighet i saksbehandlingen, åpenhet og medvirkning, universell utforming, hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene. Bygningsmyndigheten kan ikke se at noen av hensynene i lovens formålsbestemmelse blir vesentlig tilsidesatt i denne konkrete saken, og viser til de samme momenter som i vurderingene ovenfor.

Bygningsmyndigheten kan ikke se at nasjonale eller regionale interesser blir vesentlig tilsidesatt i denne saken.

Søknaden er vurdert etter retningslinjene i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12, og bygningsmyndigheten kan ikke se at tiltaket vil komme i konflikt med forvaltningsmålene i lovens §§ 4 og 5. Utfra tiltakets begrensede karakter kan det ikke sies å foreligge fare skade på naturmangfoldet. Det er heller ikke forhold som tilsier at det bør gis avslag på grunn av føre-var-prinsippet, da dette begrensede tiltaket ikke vil påføre naturmiljøet eller naturmangfoldet alvorlig skade.

Bygningsmyndigheten har etter dette kommet frem til at hensynene bak bestemmelsene det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser ikke settes vesentlig tilside.

Vurdering punkt 2:

Det er i utgangspunktet fordeler og ulemper basert på areal- og ressursdisponeringshensyn, samt samfunnsmessige fordeler og ulemper, som skal tillegges vekt når det gjøres en samlet vurdering av fordeler og ulemper etter pbl § 19-2 annet ledd, jf. Sivilombudsmannens uttalelse i sak SOM-2014-3266. Fordeler basert på individuelle hensyn kan likevel tillegges vekt dersom det kun er få, mindre vesentlige eller ingen ulemper ved å gi dispensasjon.

Fordeler er i all hovedsak individuelle fordeler. Tiltakshaver, eier og brukere av eiendommen får større areal som kan benyttes til boligformål og oppføring av ny enebolig. Bygningsmyndigheten kan likevel ikke se at det foreligger vesentlig ulemper basert på areal- og ressursdisponeringshensyn, da eiendommen er avsatt til boligbebyggelse i kommuneplanens arealdel og dermed vil benyttes til tiltenkt formål. Adkomst eller annen infrastruktur i forbindelse med tiltaket endres ikke ettersom eiendommen frem til omtrent 2010 var bebygd med enebolig. Samfunnsøkonomisk vil det være en fordel at dette forholdsvis begrensede tiltaket som er i tråd med arealformålet, sett opp mot ressursbruk ved utarbeidelse av en reguleringsplan, kan gjennomføres ved dispensasjon. Resten av dette boligområdet er som nevnt utbygd og har eksisterende boligbebyggelse på øvrige eiendommer i klyngen. Etter en samlet vurdering har derfor bygningsmyndigheten kommet frem til at personlige fordeler kan tillegges vekt, og fordelene ved å gi dispensasjon er klart større enn ulempene i dette tilfellet.

Etter en samlet vurdering har bygningsmyndigheten kommet frem til at fordelene ved å gi dispensasjon er klart større enn ulempene i dette tilfellet, dersom det settes vilkår for plasseringen og utformingen av boligbebyggelsen som nevnt.

Konklusjon:

Bygningsmyndigheten finner på dette grunnlag at vilkårene for å kunne innvilge dispensasjon i pbl § 19-2 er oppfylt, og har etter vurderingen ovenfor kommet frem til at det gis dispensasjon i dette tilfellet, jf. pbl § 19-2 første ledd. Søknad om dispensasjon innvilges.

Forholdet til private rettsforhold

Tillatelse etter plan og bygningsloven innebærer ingen avgjørelse av privatrettslige forhold, jf. pbl § 21-6.

Bortfall av tillatelse

Tillatelsen har gyldighet i 3 år fra vedtaksdato, jf. pbl § 21-9. Ved eventuell klage på vedtaket begynner fristen å løpe fra dato for det endelige vedtaket i klagesaken. Er tiltaket ikke satt i gang innen 3 år faller tillatelsen bort. Det samme gjelder hvis tiltaket innstilles i mer enn 2 år. Fristene kan ikke forlenges, jf. pbl § 21-9 første ledd.

Vi gjør spesielt oppmerksom på

Kommer det klage på et vedtak er ikke saken endelig avgjort før klagen er behandlet av klageinstansen. Klagebehandlingen kan medføre at vedtaket blir endret. Igangsetting før klage er avgjort skjer på egen risiko.

Klageadgang

Denne tillatelse er et enkeltvedtak etter forvaltningslovens bestemmelser og kan derfor påklages av tiltakshaver, naboer, gjenboere og andre med rettslig klageinteresse, jf. pbl § 1-9 jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage må fremmes skriftlig og innen 3 uker etter at vedtak er fattet. Klagen sendes til Indre Østfold kommune. En slik klage kan føre til at avgjørelsen blir omgjort. Ansvar og risiko for å sette i gang arbeidet påhviler utbygger så lenge klagefristen ikke er utløpt, og eventuelle klager ikke er avgjort av klageinstansen. Se vedlagt informasjon om klageadgang.

Videre saksgang

Saken oversendes oppmålingsavdelingen for videre behandling.

Innsendt erklæring om arealoverføring er innkommet per epost. Denne må innsendes i original med inkluderte signaturvedlegg innen oppmålingsforretningens dato.

Pantfracfall

Dersom eiendommen det skal arealoverføres fra har pant eller andre heftelser, må det tinglyses fracfall av pant/heftelse før arealoverføringen kan gjennomføres.

Vi gjør oppmerksom på at det er kun gitt tillatelse til arealoverføring etter plan- og bygningsloven § 20-1 første ledd bokstav m, og foretar ingen undersøkelse om pantfracfall eller om det foreligger noen pant på eiendommen.

Gebyr

Søknadspåtlitige tiltak gebyrlegges i henhold til kommunens gebyrforskrift, jf. pbl § 33-1.

Gebyr	Pris	Antall	Beløp	Merknad
Oppretting matrikkelenhet og arealoverføring uregulert område	6840	1	6840	
Dispensasjon - andre forhold som ikke er særskilt nevnt	6840	1	6840	

Faktura ettersendes tiltakshaver. Gebyr for oppmåling kommer i tillegg.

Hilsen

Hans Gunnar Raknerud
enhetsleder
Byggesak

Cecilie Desiré Bergsholm
byggesaksbehandler
Byggesak

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ikke underskrift.

Kopi til:
Siren Aas Sandtorp

Mottakere:
Bernt Brekke Arkitekter AS

Klagerett

Du har rett til å påklage vedtaket, jf. plan og bygningsloven § 1-9 og forvaltningsloven (heretter fvl) § 28. Klagefristen er 3 uker fra den dag dette brevet kom fram, jf. fvl § 29. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristens utløp, jf. fvl § 30. Klagen skal sendes til Indre Østfold kommune. Klagen skal være undertegnet, angi det vedtak som det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Du bør også nevne din begrunnelse for å klage og eventuelle andre opplysninger som kan ha betydning for bedømmelse av klagen. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, ber vi deg også oppgi når du mottok vedtaket. Har du særlig grunn til det, kan du søke om å få forlenget klagefristen. Dersom klagen blir sendt for sent, kan den bli avvist. Du bør derfor i tilfelle opplyse om hvorfor du ikke kan lastes for forsinkelsen. Dersom du ikke får fullt medhold av Indre Østfold kommune, vil klagen oversendes Statsforvalteren i Oslo og Viken for behandling.

Utsetting av vedtaket

Selv om det er klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. Du har adgang til å søke om å få utsatt iverksettingen av vedtaket inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf. fvl § 42.

Rett til å se sakens dokumenter og til å kreve veiledning

Med visse begrensninger har du rett til å se dokumentene i saken jf. fvl § 18. Dersom du ønsker innsyn i dokumentene i saken må du henvende deg til Indre Østfold kommune. Der kan du også få nærmere veiledning om adgangen til å klage og om framgangsmåten ved klagen. Kommunen har plikt til å gi veiledning om saksbehandlingsregler og om andre regler av konkret betydning for dine rettigheter og plikter innen gjeldende saksområde, jf. fvl § 11.

Kostnader ved klagesaken

Utgifter til nødvendig advokatbistand kan søkes dekket av det offentlige etter reglene om fritt rettsråd, se lov om fri rettshjelp, 1980 nr. 35. Her gjelder imidlertid visse inntekts- og formuesgrenser. Statsforvalteren i Oslo og Viken eller en advokat/Advokatvakten kan gi nærmere veiledning.

Det er også særskilt adgang til å kreve dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med klagesaken, f.eks. til advokatbistand, jf. fvl § 36. Men dette forutsetter vanligvis at kommunen har gjort en konkret feil som fører til endring av vedtaket. Dersom det er aktuelt vil Statsforvalteren gjøre deg oppmerksom på retten til å kreve slik dekning for sakskostnader.